

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2012 m. liepos 6 d.

Minime Valstybės dieną

Mielis ir brangūs Lietuvos žmonės,

Minėdami Liepos 6-ąją, mintimis apžvelgiamoje Lietuvos nueitą kelią, tarsi storą knygą atsiversdami savo valstybės istoriją. Šioje knygoje rasime pačių įvairiausią ženklu-pasiaukojimo ir klasitos, valstybės kūrimo ir girovimo, abejingumo ir atgimimo. Tačiau, šalia viso kito, vienas ženklas yra esminis ir jokiais laikais, jokiomis sąlygomis nepakeičiamas, neprarandantis savo vertės. Tas ženklas – vienybė. Tiki vienybės pažymėti istoriniai tarpsniai liudija valstybės atgimimus, stiprėjimą, augimą, gerovę. Tiki būdami vieningi įvairių epochų Lietuvos žmonės galėdavo iškovoti laisvę ir joje oriai, ramiai ir kūrybingai gyventi.

Sios istorijos knygos puslapis, skirtas mūsų dabarčiai – ne išimtis. Gyvendami savo gyvenimus ir dirbdami savo darbus, laikydamiesi savo pažiū-

rų ir turėdami savo nuomones, išvykdami iš Lietuvos ir grįždami į tévynę, svarbiausiai tautos ir šalies klausimais turime likti vieningi. Tai – esminė sąlyga mums visiems būti tauta, būti valstybe, tai – vienintelis kelias mums visiems būti Lietuva.

Ačiū visiems, einantiems šiuo keliu. Ačiū visiems, kurie šiame kelyje palaiko, drąsina ir dvasiškai stiprina einančius šalia. Ačiū visiems, kurie skleidžia ramybę ir išmintį, o tai reiškia – telkia ir artina šeimą, kurios vardas – Lietuva. Šios pastangos – taigalinga dvasinė, ir ne tik dvasinė, jėga, kurios, esu tikra, mūsų tautai ir valstybei užteks dar ne vienam kelio šimtmečiui.

Visus, éjusius, einančius ir eisiančius šiuo keliu, nuoširdžiai sveikinu Karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos – Lietuvos valstybės dienos proga!

Irena DEGUTIENĖ,
Seimo pirmininkė

Valstybės diena

Viena iš iškiliausių mūsų valstybinių švenčių – Valstybės diena – yra glaudžiai susijusi su karaliaus Mindaugo veikla ir istoriniu palikimu. Keletas pastabų šia tema.

Vyskupo Kristijono siekis – aukštoji mokykla

Senais laikais katalikų religinis vadovas – popiežius spręsdavo, kurie valstybių vadovai verti karaliaus karūnos. Mindaugas gavo popiežiaus leidimą vainikuotis Lietuvos valstybės karaliumi. Šis faktas rodo, kad Lietuva buvo vertinama teigiamai, kaip krikščionybė priėmusi šalis. Buvo įkurtą Vatikanui pavaldi Lietuvos vyskupiją. Pirmuoju Lietuvos vyskupu tapo Kristijonas, kuris rūpinosi įsteigti Lietuvoje ir aukštąjį mokyklą, kuri turėtų padėti lietuviams artimai susipažinti su krikščioniškos Europos kultūra ir galimybėmis plėtoti baltų genčių kultūrą ir paaprocius.

Mindaugo karūnavimas Lietuvos karaliumi

Vienuolis Kristijonas pagelbėjo Mindaugui realiai su-

vokti Lietuvos – vienintelės likusios gamtmeldiškos valstybės padėti Europoje bei santykius su kaimyninėmis valstybėmis. Popiežiai skelbė kryžiaus karus Lietuvai, paskutinei Europos valstybei, kuri laikėsi baltų senolių gamtmeldiško tikėjimo. Kryžiuocių ordiną Lietuvą krikštijo kalaviju. Jam talkino Livonijos ordino broliai. Europos šalių riteriai laikė didele garbe savo kalavijus nuplauti paskutinių Europos gamtmeldžių – lietuvių krauju. Be to, riteriai niekada nepraleido progos prisigrobtį niokojamas Lietuvos gėrybių, parsvaryti būrius vergų.

Mindaugo krikštatas

Mindaugas suvokė, kad krikščionybė – tai ne tik naujas tikėjimas, bet ir patikima valstybės saugumą stiprinanti politika. Krikščioniškos šalys mėgindavo spręsti tarpusavio konfliktus derybomis, bet nevengdavo pavartoti ir ginklą. Kita vertus, krikščionybė teikė galimybę plačiau susipažinti su Vakarų Europos šalių kultūra ir tradicijomis.

(keliamas i 3 psl.)

Saskrydis „Laisvė – tai turtas“

Vasaros šilumos, šviesos, būsimų išpūdžių, susitikimų ilgesio paskatinti birželio 30 dieną prię Šatrijos kalno susirinko pakiliai nusiteikę daugiau nei 100 buvusių politinių kalinių ir tremtinių. Ne vieną jų lydėjo šeimos nariai.

Atvyko svečių iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos, Mažeikių ir net viešnia iš tolimosios Australijos.

Savo pasisakyme Vytautas Kondratus pasveikino visus susirinkusius ir išreiškė pageidavimą, kad tokie saskrydžiai taip pat tradiciniai. Tam pritarė visi saskrydžio dalyviai. Vytautas savo dėdei uždėjo ažuolų vainiką už tai, kad jis atlaike visas negandas, tautos žaizdą – tremtį ir išliuko tvirtu Lietuvos ažuolu.

Gražiai pagerbtas garbus

nū ir Vilniaus. Malonu, kad saskrydyje dalyvavo kai kurių šeimų net keturios kartos. Vienos šeimos net 97 metų močiutė, buvusi partizanų ryšininkė, stebindama susirinkusius atmintimi deklamavo eiles apie partizanus ir Šatrijos kalną. Artimieji didžiavosi šaunia močiute.

Pasistiprinę suneštinėmis vaišėmis visi kopė į 228 met-

I LPKTS Telšių filialo surengtą saskrydį susirinko gausus būrys buvusių tremtinių ir jų šeimų narių

Rimties valandėlė prisiminus sunkią tremtinio dalią

jubiliatas buvęs tremtinys Zenonas Stašimas, kuriam tą dieną sukako 100 metų. Jam buvo užrišta juosta, įteikta gėlių ir susirinkusiu sugiedota „Ilgiausiai metų“.

Saskrydyje kalbėjo LPKTB Telšių skyriaus pirmininkė Adolfina Straukienė, poetė Elena Borusevičiūtė-Sidlauskienė. O Vilija Jocienė iš didelio krepšio visus pavaišino Kaunatave keptomis bandelėmis ir padovanajo savo mirusios mamos tremtinės sukurtus eileraščius. Daug įdomių minčių paberė svečiai iš Mažeikių, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos, Kurše-

rų aukščio Šatrijos kalną, o užkopė dainavo dainas, nors kai kuriems kopiant teko ilsėtis tris kartus. Maži ir dideli susidomėjė klausėsi Mato Kirlio pasakojimo apie Šatrijos kalno praeitį.

Sugrįžus buvo užkurtas draugystės laužas, vaišintasi gardžiais rémėjo Vytauto avėnos šašlykais, dainuotas patriotinės dainos, dalintasi ryškiausiais trem-

ties prisiminimais apie tremtinį vienybę ir skalsią duoną.

Visi skirstėsi dėkodami Aukštąjausiam už gražų orą, nuostabią gamtą, o organizatoriams už suteiktą galimybę pabūti kartu ne kažkokiam egzotiškame krašte, bet čia pat, kur pasak poetės Teklės Kryževičiūtės „kiekvienas tėviškės akmuo – mums deimantas brangiausias, ir pajūrio smiltelė – kaip gintaras sava. Žmogau! Kur tu išeisi ir kur beiškeliausi, žydės akysė ašarom Maironio LIETUVĀ!“

Algimantas CHMIELIAUSKAS

Skaitytojų mintys

Ar nutylėjimu įmanoma nuslėpti ar paneigti istorinių įvykių esmę?

Skaudžiausia 20 amžiaus Lietuvos tragedija įvyko 1940 metų birželio 15-ąją, kai SSRS, sutelkusi 221 tūkstantį kareivius, 1513 tankų, 245 šarvuocius, 2946 patrankas ir minosvaidžius, 1140 lėktuvų, pradėjo realizuoti agresijos planą, išsiverždama į neutralią Lietuvos Respublikos teritoriją (duomenys iš „Visuotinės lietuvių enciklopedijos“ 7 tomo). Tuo metu, pagal Lietuvos ir SSRS sutartį, Lietuva jau buvo keturios SSRS karietės bazės su 18 786 karietėlių įgula ir karine technika, paruošta koviniams veiksmams. Nusikaltelių tandemas – komunistinė Rusija ir nacistinė Vokietija – sunaikindami Lenkijos valstybingumą įgijo karinės praktikos. SSRS bandė užgrobtį Suomiją, tačiau invazija pareikalavo labai daug aukų, bet Suomijos neįveikė. Lietuva, išsvadavusi iš 120 metų trukusios baužiavos, kūrė taikų gyvenimą, neturėjo galimybų pasiruošti kautis su milijonine armija. Kaimynės SSRS gerai ginkluota kariuomenė okupavo Lietuvą.

120 metų Rusijos carų imperija planingai ir žiauriai nainino lietuvių tautą. Imperinės valdžios tikslas – nutautinti lietuvius, nepasiduodančius nutautinimui – ištremti į Sibirą, aktyvius ir vadovaujančius – sunaikinti, o lietuvių žemėse apgyvendinti imperijai ištikimus kolonistus. Lietuvos vardas oficialiai buvo panaikintas, o lietuvių žemės tapo „Šiaurės Vakarų kraštu“. Lietuvių tauta buvo pasmerkta visiškam sunaikinimui. Žmonės kentėjo nužmogėjusių imperijos institucijų nuožmiai smurtinę naikinimo politiką. Lietuvos valstybingumo sunaikinimas – niekuo neįvertinama, didžiulė žala lietuvių tautai, Lietuvos valstybei, ekonomikai, visuomenės sveikatai, moralei.

Nors carinė valdžia naujojosi žiauriomis teroro priemonėmis, bet nepajėgė kontroliuoti kiekvieno paverstos tautos žmogaus – liko neįžudytų Lietuvos patriotų, įgijusių net aukštajį moksą. Patriotai įkvėpė nutaustantiems lietuviams Tėvynės meilę ir įdiegė kilnaus tikslą – laisvę siekio. Paaukojė savo gyvenimą tautai, jie neše knygas – lietuvišką žodį, žadinantį dvasią ir šaukiantį vieningai siekti Lietuvos laisvės. Po kelių nesėkminges bandymų, iš susi-

pratusių lietuvių pareikalavusių didelių aukų, 1918 metų vasario 16 dieną Lietuvos patriotai, pasinaudojė nestabilia politine padėtimi po Pirmojo pasaulinio karo, paskelbė Lietuvą nepriklausoma valstybe – demokratine Lietuvos Respublika.

Kad tauta, gyvendama buvusių okupantų dvasioje, savęs nežlugdytų, iš lietuvių gyvenimo buvo skubiai šalinamos prieverta okupantų įskiepytos ydos: alkoholizmas, amoralumas, nesąžiningumas. Sutelktas dėmesys jaunimo ugdymui, tautos švietimui, mokslo vystymui, ekonomikai. Nors kaimas giliausiai išgyveno visas baužiavos baisybes, tačiau liko tyriaujas moralės ir lietuviškumo šaltinis. Ir iš kaimų daugiausiai savanorių skubėjo ginti atgimus Lietuvos, o vėliau kaimo jaunimas įgijo išsilavinimą, veikliai kūrė naujų, laisvą gyvenimą. 22 metų pasiaukojamo sunkaus darbo rezultatas – gigantiškas žingsnis valstybingumo ir lietuviškuo atkūrimo ir įtvirtinimo srityje – nustebino Europos tautas.

Carinė Rusija, nusilpusi Pirmajame pasauliniame kare, nebesustiprėjo, valdžią užgrobė Rusijos imperijos nusikaltėliai, vėliau pasivadine bolševikais. Jie pasinaudojo tuo, ko vergai labiausiai geidžia, ir pažadėjo žemę, sotų gyvenimą, laisvę ir pagarbą kiekvienam žmogui. Beteisių, užguitų, neapsišvietusių baužiavinkų masės, patikėjusios būsiančiu valdžios teisingumu, naikino imperijos gyvenimo pamatus, prievertaudami savus vergus, suabejojusius kovos teisingumu. Lietuvoje bolševikai subūrė nutautėjusius amoralius lietuvius, sutikusius veikti prieš Lietuvą ir skleisti propagandą, naudingą bolševikinei Rusijai. Jie organizavo komunistų judėjimą, kladinantį jaunimą, ypač moksleivius ir studentus, trukdantį lietuviškos dvasios ugdymui, teikiantį Rusijai slaptą informaciją apie Lietuvą – taip kenkė normalaus gyvenimo kūrimui ir įtvirtinimui.

1940 metų birželio 15 dieną SSRS įvykdė kraupų nusikaltimą prieš neutralią Lietuvos Respubliką – karinę invaziją. Tai buvo tik vienas iš neuskaičiuojamų komunistų padarytų nusikaltimų. Lietuviai dar nebuvę pamiršę susi-

dorimo su laisvés trokščiais 1863 metų sukilėliais, todėl SSRS invazija natūraliai iškėlė lemingą klausimą: „Ar išliks lietuvių tauta?“ Kadangi komunistinė Rusija gaudavo iš Lietuvos išdavikų reikiamas žinias apie padėti Lietuvos, todėl valstybės ir tautos sunaikinimo planas buvo paruoštas iš anksto. Okupantai nedelsdamai pradėjo įgyvendinti. Uždarė į kalejimus aukštostos moralės, krištoliškai tyros sąžinės ir aukšto intelekto žmones, kuriais tauta tikėjo ir pasitikėjo. Areštuotosius kankino fiziškai ir dvasiškai, žudė, o jų kūnus slapčia užkasdavo, trémė į atšiauriausius SSRS regionus. Buvo brutaliai sunaikinta didelė dalis tautos branduolio, iš kurio vystosi gyvybingas tautos organizmas. Bet, kaip bebūtų buvusi žiauri, okupacija nesugebėjo sustabdyti dvasinio progreso – siaubo apimta tauta nesutriko. Priesingai, žmonių širdyse sustiprėjo meilė Lietuvai, grūdinasi valia ir pasiaukojimo jaunas. Lietuviai pajuto realią atsakomybę už Tėvynės likimą, o lietuvių kariniai sugebėjimai dalykiškai pasireiškė 1941 metų birželio 23-iosios sukilime ir Lietuvos partizaniniame kare 1944–1953 metais.

Antrajam pasauliniam kariui plečiantis į Rytus, Lietuvą užvaldė kitas nusikaltėlis – nacistinė Vokietija. Nacistai tuo patvirtino, kad jų ir komunistų tikslai sutampa, o civilų žudymais tai įrodė. Buvo nužudyta apie 200 tūkstančių žydų ir apie 40 tūkstančių kitų tautų žmonių, 29 500 išvežė į Vokietijos stovyklas, 60 tūkstančių darbams (Lietuva 1941–1944 metais).

Antrasis pasaulinis karas, nusinešęs 55 milijonus aukų ir palikęs 125 milijonus invaduotų, sunaikinęs ilgamečius žmonių kūrybos ir darbo vaisius, baigėsi, bet ne agresyvių jų jégų pasaulyje sunaikinimu. Nacizmas buvo sunaikintas, o komunizmas tėsė nusikaltimą vykdymą. 1944 metais antrą kartą okupavusi Lietuvą SSRS suintensyvino lietuvių tautos naikinimą brutaliausiais būdais. Okupantai, pradžioje nebūdami tikri, kad valdys okupuotas valstybes, griebesi skubiai naikinti Lietuvos likusius dorus žmones. Iš SSRS grįzo lietuvių išdavikai, išgarsėję

1940–1941 metais įvykdytais nusikaltimais prieš savo taučią, ir su dideliu įniršiu ēmė persekioti sąžiningus, maštančius Lietuvos gyventojus. Prieš pavergėjus Lietuvos patriotai stojo su ginklu rankose į žūtbūtinę kovą, nusiteisusia iki 1953 metų. O kiek tikrų ir tyrių patriotų, siekusių kilniausio tikslą – laisvés – ne sau, o tautai, buvo okupantų ir kolaborantų suimti, nuteisti mirčiai ir sušaudyti. Baudė net už tai, kad neišdavė tėvų, brolių, seserų ar vaikų, gyvenusius oriai ir sąžiningai. Lenino pradėtas tikinčiųjų Rusijoje persekiojimas, terorizavimas ir žudymas, tapo totalinės persekiojimų, areštų, kalinių, trėmimų kampanijos pagrindu okupuotoje Lietuvos. Su vyskupais ir kuniagais elgėsi brutaliai, juos žiauriai kankino ir žudė, kalino ir trémė. Dvasingų, dorų, protinę, siekiančių kilnaus tikslą, o ne asmeninės materialinės gerovės žmonių naikinimas tėsėsi iki pat nepriklausomybės atkūrimo.

Gyvenimas, sukurtas metalo, apgaulės ir prievertos pagrindu, yra vergovė, ir išsigelbėjimas iš jos sudėtingesnis nei didžiausios stichinės nelaimės likvidavimas, nes kūrėjai, jų šalininkai ir perėmėjai, nenorėdami prarasti vergų išnaudojimo galimybės, sukuria totalinio valdymo sistemą ir nepaklusnių vergų brutalias tramdymo tarnybas, kuriose įdarbina pradusiuosius bet kokius žmogiškuosius jausmus ir teturinčiuosius tik natūrai biologinio išlikimo instinktą. Šie individai visiškai ištikimi ir paklusnūs teikiantiesiems išlikimą užtikrinančias sąlygas. Su tokia realybė lietuvių tauta nuo 1940 metų birželio 15 dienos iki 1990 metų kovo 11 dienos buvo pasmerkta kovoti įvairiausiomis formomis.

Gyvenimas buvo paverstas pragaru, bet skaudžiausia, kad tai ne stichinė nelaimė, o grupės nesąžinančių žmonių samoningas tikslas! Okupantai su išdavikais atrinko ir sunaikino ištikimiausius patriotus, o šiandien valstybėje netvarka – nera gabų, protinę, sąžiningą. Lietuva – ES narių sąrašo gale.

Kodėl Lietuvos spauda nutylėjo ar vos vienu sakiniu, lyg apie nereikalingą daiktą, ir tik rašant apie pasekmes, priminė okupaciją? Užmiršo?

Bet ar galėjo visiems kasdien radijo laidoje „Spaudos apžvalga“ reklamuojamieims laikraščiams 2012 metų birželio 15 dieną įvykti amnezija? Keista! Bet kam užmiršimas atleistinas, neužmiršta: 2006 metais parlamentaras Viktoras Muntianas, nepraejus nė pusvalandžiui po jo išrinkimo Lietuvos Respublikos Seimo pirmininku, išdidžiai pareiškė, kad 1940 metais birželio 15 dieną nebuvo įvykdyta SSRS Lietuvos Respublikos okupacija, nors jis gimė okupuotoje Lietuvoje... Žiniasklaida galėtų kiekvienu momentu priminti šios datos kaltininkams ir visuomenei apie nusikaltimą, bet turbūt mano, jog nereikšminga, todėl reikiamu momentu užmiršta, bet supažindina su pasekmės gedulingais minėjimais. Okupacijos metu masiniai renginiai maskuodavo komunistinio gyvenimo realybę ir nusikaltimus žmoniškumui, o šiam tikslui negailėdavo lėšų.

Žiniasklaida yra didelė galia, ir jei ji pretenduoja į visuomenės simpatijas ir pripažinimą, tai jos produktas bet kokia forma turi būti universalus ir ne žemesnio nei visuomenės dvasinio ir intelektualinio lygio. Laikraščius skaito, bet atsiliepimai apie jų turinį vargu ar švelniai glosto laikraščinkų savimeilę. Paňašūs ir kitos žiniasklaidos kūrybinės produkcijos vertinimai. Jeigu žiniasklaidos darbuotojai laiku nesusigriebs ir nepersiorientuos, jie bankrutuos, nors jau dabar per Vyriausybę ieško paramos kitų dirbančiųjų sąskaita. Visuomenei reikia ir kūrybos, ir tiesos – šiandien patenkinti skaitytojų žingeidumą ir suteikti dvasinį malonumą įmanoma tik iš dalies. Laikraštis priverstas turėti ištikimų skaitytojų ratą, su kuriaišbūtų abipusis dvasinis ryšys ir pagarba, bet kol kas nėra aplenkiančio kitus. Priversti prenumeruoti negaliama, suvilioti nuogybėmis – abejotina, nors moters kūno grožio niekas nebando paneigti – tai gamtos šedevras. Vis dėlto daug nesuvilios, nes yra moterų, išsivaizduojančių savo kūną lyg nutapytą, kurį galima ir dovanoti, ir parduodant dėl kainos derėtis. Žiniasklaidoje turi surasti prieiglobstį dori, protinę, kūrybingi, universalius, sugebantys bendrauti, neambicingi, bet save geriantys žmonės, turintys sveiką intuiciją.

Antanas PETRIKONIS

Naujieji energetikos įstatymai – karūna Valstybės dienai

Šiu metų birželio antroji pusė galės būti minima kaip istorinė galimybė sustiprinti Lietuvos nepriklausomybę, geriau integrnuotis į Europos Sąjungos struktūras, įdiegti modernias technologijas, sumažinti bedarbytę. Topriekainės – birželio 12 dieną Seimo priimtas Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo projektas ir birželio 21 dienos prietarimas Atominės elektrinės įstatymo pakeitimui ir kitiems susijusiems įstatymų projektais, tuo atveriant kelią Japonijos kompanijai „Hitachi“ statyti modernią Visagino atominę elektrinę. Visus minėtus įstatymus nedelsdama pasirašė Lietuvos Respublikos Prezidentė. Klausimas, kaip sako ma, išsemtas, belieka projektaivimo ir statybos darbai.

Kiekviena save gerbianti valstybė džiaugtusi, Seimo reitingai gerokai pakiltę, o Vyriausybė ar ją sudarant koalicija naujuose rinkimuose gautų absolūčią daugumą. Taip būtų ir turėtų būti savarankiškoje valstybėje, bet pas mus gerokai sudėtingiau – verda aistros, gąsdinama, meiluojama, nes daliai visuomenės ir jos nariams Seime stiprią įtaką daro buvę valdovai ir kaimynai Rytuose.

Įstatymų svarstymui buvo kruopščiai pasiruošta: bene pirmą kartą po nepriklausomybės atkūrimo kiekvienas Seimo narys gavo išsamią keturių dalių studiją apie nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją, Visagino atominės elektrinės projektą (verslo planą), Baltijos šalių sistemų sinchroninį prisijungimą prie Europos tinklų, suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalą (verslo planą). Beveik 300 puslapiai leidinyje su nuotraukomis, schemomis, lentelėmis ir diagramomis, žemėlapiais labai suprantamai išdėstyta Visagino AE projekto reikšmę, komercinį pagrindinį, teigiamas poveikis Lietuvos ir Baltijos regione. Aptartas Visagino AE poreikis elektros rinkoje Baltijos jūros baseine, pateikti palyginimai ir kaštų įvertinimas, panaudojant anglų, dujas, atsinaujinančius energijos išteklius, branduolinę energetiką. Ypač įdomūs duomenys apie vidutines lyginamasių elektros kainas.

Vertas dėmesio strateginio investuotojo („Hitachi“) pristatymas, jo atlikti darbai per 40 metų. Aptartos kapitalo sąnaudos, pateikta elektros energijos rinkos kaina ir galimi įvairūs variantai. Šiuo

darbu sukurtas mažas didžiausiu investicijų stebuklas Lietuvoje. Jeigu norime gyventi geriau, neišsibarstyti po visą pasauly, turime gaminti daugiau elektros energijos. Tuo klausimu jau atsiliekame nuo visų kaimynų, o nuo skandinavų – dešimties kartų.

Nurodyta Lietuvos investicijų dalis ir jos finansavimas bei galimi šaltiniai, kaip JAV eksporto–importe bankas, Europos investicijų bankas, Euroatom fondas ir kt. Visagino AE finansavimui galima panaudoti Lietuvos energetinių įmonių generuojamus pinigų srautus. Pateikti Visagino AE statybos aikštėlės planai, taip pat nurodytas Lietuvos investuotojo indėlis, formuojant projekto įgyvendinimo bendrovės personalą, jo paruošimą ir mokymą Kauno bei Vilniaus universitetuose.

Verslo plane daroma išvada, kad Lietuva – šalis patraukli naujai branduolinei investicijai, nes yra viešoji ir politinė parama, yra statybos aikštėlė ir infrastruktūra, kuri sumažins statybos ir veiklos sąnaudas maždaug 170 milijonų litų. Be to, yra teisinė aplinka – priimti įstatymai ir antriniai teisinių aktų, yra branduolinės priežiūros institucija

(VATESI), parengta technologija („Hitachi“) ir kt.

Visi čia paminėti klausimai yra Lietuvos energetikos strategijos artimiausiam dešimtmečiui dalis, paruošti bendradarbiaujant su Europos Sąjungos struktūromis ir yra Europos energetikos plėtros dalis. Darbas paruoštas ne tik išsamiai, pagrįstai ir suprantamai, bet ir įvertinant branduolinio saugumo reikalavimus bei energijos tiekimo patikimumo sulygas, kuriomis remiasi Europos Sąjungos valstybės. Ne visi išdėstyti teiginiai yra priimtini mūsų kaimynams iš Rytų, nes juos įgyvendinus kasmet milijardais (ne milionais) sumažėsų pajamos ir įtakos galimybės.

Kita vertus, Seimo nariams pateikta medžiaga tik patvirtina, kad socialdemokratų, Tvarkos ir teisingumo frakcijų ir kitų nedalyvavimą balsavime, išėjimas iš salės, o taip pat pasisakymai per televiziją ir spaudoje visiškai neatitinko svarstomų įstatymų esmės, o tebuvo bandymai supainioti labai svarbius Lietuvos ekonomikai ir politikai klausimus. Beliko išeiti ir nebūti, nes aiškinti savaičių svarstomus dalykus neleido paiteiktos medžiagos aiškumas

– juodu ant balto. Ko vertas išėjusių postringavimas apie tai, kad jeigu AE reaktorių statytų Vokietija, Prancūzija ar Rusija – jie pritarė. Suprask, jei statytų Rusija, gal nubyrtė koks honoraras už pritarimą. Ir dar. Verdančio vandens reaktoriai kažkodėl nepatinka, nes kažkas sakė... Negi reikėtų priminti, kai prieš dvidešimt metų Rusija iš mūsų reikalaudavo už energetinius išteklius mokėti priejų gavimą, o mes už savo mėsos gaminius metų metus laukėme atsiskaitymą. Ar kas klausė, ar rengė referendumus, kai statė Ignalinos AE, karinį objektą, kuriame elektros energijos gamyba buvo antrinė produkcija, o lietuvių net nenorėjo įdarbinti?

Lietuvos Respublikos Vyriausybė atstovauja ne tik Tėvynės Sajungai. Ji koalicinė, kartais stringa savo sprendimų. Turime džiaugtis jos per kelerius metus atlirkto didžiulių darbus sprendžiant naujai energetikos strategijos įgyvendinimo klausimus. Jie nėra lengvi ir paprasti. Tai didžiulė dovana Valstybės dienai, energetinei ir politinei nepriklausomybei įtvirtinti. Sveikiname!

Arimantas DRAGŪNEVIČIUS

Valstybės diena

(atkelta iš 1 psl.)

Mindaugas ir kunigaikštienė Morta su sūnumis Rukliu ir Rupeikiu 1253 metų liepos 6 dieną buvo pakrikštysti Livonijos ordino magistro.

Mindaugo karalystė gyvavo tik dešimtį metų. Galima tik pamästyti, kokia galėjo būti Lietuvos karalystė, pasiekusi 20 amžių.

Siaurės Vakarų kraštas

Krikščioniškoji Rusija bajorų tarpusavio rietenomis nusilpnintą Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę nesunkiai paverge. Lietuvos vardas buvo ištrintas iš Europos žemėlapio, o užgrobtos žemės padintos Rusijos imperijos Siaurės Vakarų kraštu. Lietuvos vardo viešas vartojimas buvo griežtai uždraustas. Okupacija tėsėsi 123 metus. Pasak publicisto Viliaus Braženo, Lietuvos tautos tarybos nariai įžvalgė ir ryžtingai veikdami bajorų pragertos Lietuvos valstybingumą, atkūrė 1918 metų vasario 16 dieną. Jie buvo lietuvių šviesuomenės atstovai, teisybę pasakius, tarp jų buvo keturi bajorai.

Mažoji Lietuva nespėjo priglosti

Tūpačių metų lapkričio 30

dieną Rytprūsiuose gyvenančių tėvynainių – prūsų atstovai, pasivadinę Mažosios Lietuvos tautine taryba, paskelbė tokio turinio unikalų dokumentą:

„Atsižvelgdami į tai, kad viskas, kas yra, turi teisę gyvuoti, ir į tai, kad mes, lietuvių, čionai Prūsų Lietuvos gyvenantieji sudarome šio krašto gyventojų dauguomenę, reikalaujame mes, remdamies ant Vilsono Tautų paties apsisprendimo teisés, pri glaudimą Mažosios Lietuvos prie Didžiosios Lietuvos. Visi savo parašu šitą pareiškimą priimantieji pasižada, visas savo jėgas už invykdinimą minėtojo siekio pašvesti.“

Aktą pasiraše 24 Prūsų Lietuvos tautinės tarybos nariai. Sis toliaregis tėvynainių siekis nebuvo įgyvendintas.

Lygiateisiškiausia tauta

Šiandien kai kurie Rytų imperinės propagandos ruporai skelbia, kad Rytprūsiai „nuo seno rusų žemė“ (iskonijančia russkaja zemlia, – rus.). Naujasis teritorijos šeimininkas, pasibaigus Antrajam Sauliniui karui, Prūsijos gyventojus išžudė, dalį ištrėmė

ir negaišuodamas pakeitė senuosius istorinius baltų – lietuvių kilmės vietovardžius rusiškais.

Imperinė komunistinė propaganda sovietmečiu būgnijo apie neišardomą lygiateisių tautų draugystę ir brolybę, nepaneigdama viešai neskelbtą dėsnio, kurio buvo skrupulingai laikomas: tarp lygiateisių tautų yra ir lygiateisiškiausia, tarp broliškų tautų yra ir neginčiamai broliškiausia. Suabejojusieji šioms „tiesomis“ gaudavo progą nemokamai patikslinti savo žinias GULAGO universitetuose.

Valstybės diena

švēskime pakiliai, džiaugdamiesi Laisve savo valstybėje ir bendrapiliečių realiais pasiekimais, žinodami, kad trūkumų buvo ir bus. Juos šalins mūsų pačių išrinktieji valdininkai, remdamies teise ir atsižvelgdami į svarbiausius pilietinės visuomenės interesus – teisingumą ir visuomenės gerovę. Prūsų tautos likimo pamiršti negalima. Tai skaudi pamoka visoms nedidelėms tautoms, sukūrusioms savo valstybes arba to siekiančioms.

Edmundas SIMANAITIS

Tautininkų sajungai miint 1941 metų Birželio sukilimo metines, susirinkta Vilniuje, prie Žaliojo tilto, pašmerkti faktą, kad čia vis dar laikomas sovietmetė simbolizuojančios skulptūros. Susirinkusieji tvirtino, kad geriausia vieta joms – Grūto parkas.

„1941 metais mūsų Tautos sūnūs sukiilo prieš Raudonąjį marą ir nors trumpam, bet atkūrė Lietuvos Respublikos nepriklausomybę, stengosi išsaugoti kelius, tiltus ir kitą svarbią infrastruktūrą, kurią bandė sunaikinti besitraukiantis okupantas... Mes nepritariame šių baidyklių buvimui miesto centre ir norime parodyti, kad jos žeidžia mūsų tautinius jausmus“, – savo pareiškime teigė tautininkai.

Vienas iš renginio iniciatorių, Tautinio jaunimo sajungos vadovas Julius Panka pareiškė, kad ant Žaliojo tilto jis matantis „aprūdijusius okupantus“. Pasak jo, tokia padėtis nėra normali, o absurdžia. Juk Paryžiuje nėra paminklo vokiečių SS arba Vermachtui.

Žaliojo tilto skulptūrų nu-

veldosaugininkai. Mat tiltas kartu su skulptūromis yra pripažintas saugoma kultūros vertėbe. Dėl to Vilnius biudžete rūdijančių skulptūrų restauracijai numatyta skirti iki 250 tūkstančių litų. Šias skulptūras restauruoti už savo lėšas visada pasiryžusi tiek Rusija, tiek rusiškos organizacijos. Matyt, reikia dėkoti Dievui, kad nors suspėta nugarauti Lukiškių aikštėje stovėjusi Lenino skulptūrą, nes šiandieniniais paveldosaugininkai, taip uoliai saugantys sovietinius reliktus, dabar tikrai nebeleistų jos griauti...

Seimo narys G. Songaila, dalyvavęs renginyje, tokiu pat ideologiniu stabu, kaip ir Žaliojo tilto skulptūros, vadino ir J. Pilsudskio memorialą Rasų kapinėse. Jam, kaip ir Žaliojo tilto skulptūroms, jo nuomone, laisvoje Lietuvoje – ne vieta.

„Cia buvo paminėtas paminklas prie Rasų kapinių. Tenai iš tikrujų nėra jokių palaikü. Tai taip pat yra ideologinis paminklas“, – „istorinės atminties politikos“ nebuvinė smerkė Tautininkų sajungos pirmininkas.

(keliamo i 6 psl.)

Raginama iš Vilniaus išgabenti sovietines stovylas

Atminti ir neprarasti vilties

Birželio 14-oji, Gedulo ir Vilties diena, šiemet nušvito ne tik artėjančio vasarvidžio varsomis, nešančiomis viltį, bet ir naujais atminimo akcentais. Sąvokas „tremtis“, „lageris“, „genocidas“ pabandyta paaiškinti ne vadovėlinėmis tiesomis, o dar skaudžiai atmintimi pulsuojančioje aplinkoje, drauge su praeities liudininkais.

Jonavos geležinkelio stotyje pagerbtas tremtinių atminimas

Lagaminuose tilpę dešimtmečiai

Kaip ir kasmet, patyrusieji tremties ir genocido negandas Jonavoje rinkosi Neries pakrantėje, prie memorialo rezistencijos aukoms atminti. Cia šaltas akmuo saugo sovietinės okupacijos aukų palaikus, iš čia atsiveria kasmet gyvensnis vaizdas į Jonavą, kuri šiandien auga, puošiasi, valosi nuopankis dešimtmečius mūsų sąmonę ir dvasią kausčiui ideologinių apnašų.

„O jei negrįšiu aš iš kar...“ – aidėjo kone liaudies daina tapusi melodija, nors jos prasmė sovietmečio aplinkoje nebuvu aiškinama, nes šiukštu nupūsimė dulkes nuo slappingiausio tautos istorijos puslapio, įtikėsime tuo, kuo dar sunku buvo patikėti. „Mergaitė, tu manės neliaudėki...“ – paneriais vinguriavo paprasti žodžiai, kurie, deja, į šiuolaikines dainas jau netelpa. Vis dėlto po medžiais susėdės Kultūros centro suburtasis jaunimas, sudurstęs krūvą kartoninių „lagaminų“ ir išdekoravęs juos toli gražu ne linksmomis spalvomis, atrodo, susiejo praeitį su dabartiniu ir palietė ne vienam žilagaliui anu dienų liudininkui jautrias sielos stygias. „Mes norime bent keliais akcentais, meninėmis priemonėmis išreikšti tą tremties skausmą, kuris gyvas ir šiandien“, – sakė jaunoji režisierė Laura Rupšlaukytė.

Sunku nežinantiems praeities

Stojus tylos minutei pritol, regis, net senasis tiltas, tik paukščių čirenimas priminė, jog esame čia ir dabar, išdaliję savo praeitį po stepes ir tundras, bet širdį pasilikę Tėvynei, tėviškei. Jaunuji muzikantė Polinos, Skaistės ir Daumantės ilgesingose dainose jutome ne tik graudulį,

Violetos Michelkevičienės mostas, ir paupiu nuskriejo „Lietuva brangi“, kitos tremtinių ir politinių kalinių kolektyvo „Viltis“ melodijos, lydinos mokytojo Povilo Vaitoškos akordeono muzikos.

„Didžiuojuosi, kad esu tarp jūsų, su tauta, kuri nepalūžo ir šiandien tvirtai stovi ant savo žemės“, – sakė drauge su bendraminčiais atėjės į

bet ir viltį. Valdžios atstovai, partijų nariai prie memorialo padėjo gėlių puokštės, uždėgė žvakutes, nusilenkė praradimais pažymėtai jų daliai.

„Gaila, kad svetimose žemėse atgulė tūkstančiai tautos geriausiu žmonių. Linkiu visiems juos prisiminti, dermai pagerbti“, – kalbėjo Jonavos meras Mindaugas Sinkevičius, 2006-aisiais ir pats dalyvavęs projekte „Misija Sibiras“, vykęs į Tomsko, Krasnojarsko kraštuose žuvusių tautiečių atminimo.

„Labai sudėtinga gyventi tiems, kurie nežino savo praeities“, – sakė rajono tarybos narys Algimantas Dabašinskas, palinkėjęs susirinkusiesiems dviuos stiprybės ir sveikatos.

„Gedulas dėl to, kad tą 1941-ųjų dieną pajudėjo žmonių prigrūsti ešelonai į Rytus, tačiau genocidas prasidėjo anksčiau, kai tik ižengė Raudonoji armija. Pirmiausia stengėsi išrauti sąžinę, dorą ir protą – be jokio teismo vežė Lietuvos šviesuomenę. Dabar skelbiama, kad žuvo 1,3 milijono Lietuvos gyventojų, tačiau tikrojo skaičiaus niekas nežino. O viltis todėl, kad jei savo gyvenimą skirsiame Lietuvos gerovei, tai šalis tikrai atgims ir joks svetimas batas nepajégs sutrypti tai, ką sukurėme“, – mintimis dalijosi Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jonavos filialo pirmininkė Veronika Gabužienė.

Jautrus choro vadovės

renginį Jonavos ligoninės vadovas Ivanas Dorošas, kurio gimtojoje Ukrainoje taip pat siautėjo stalininė tremties ir genocido šmékla.

Bėgiai pražydo gėlėmis

Stabtelėta, kaip ir kasmet, geležinkelio stoties perone. Cia tą nelemtąjį birželį tremties pusėn pajudėjo šimtai Jonavos, Ukmergės, Kauno krašto pasmerktų. Beje, į vagonus suvarydavo tolėliau, prie baldų fabriko, kad egzekucijos nematyti kiti keleiviai.

„Ypač dar neaiškus politinių kalinių skaičius, nes ne vien šaudė be teismo, nukankindavo tardymo metu. „Mirties priežastis neaiški, smurto nerasta“, – užrašyda vo po susidorojimo. Šiandien tų žmonių vaikai niekaip negali irodyti savo tévų likimo, nes panaikintos ir asmens bylos. Liūdna, bet pasirodžius „vaduotojams“, dar 1940-aisiais, iškart pasirodė, kas yra kas, dalis tautos okupantų tankus pasitiko su raudonais gvazdikais. Jei jaunimas tai supras, atsimins, tuomet tikrai įtvirtinsime Lietuvos nepriklausomybę“, – nepraradusi vilties, tikino V. Gabužienė.

„Leiskit į Tėvynę, leiskit pas savus...“ – prabilo „Vilties“ giesmininkai, kiti palinko prie bėgių, sudėjo ant jų gyvų gėlių puokštės, kad neužmirštume nei tą dainą, nei tą kančią.

Marius GLINSKAS

Sveikiname

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname buvusių tremtinę Leonardą BABIČIENĘ.

„Ejai per akmeniuotą žemės kelią, Nelengvas, o nelengvas buvo jis. Galbūt todėl ir rankos jau pavargo Ir kartais skauda nerami širdis.

Sveikatos ir Dievo palaimos linki – pusserė Valerija ir LPKTS Kauno filialas

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga sveikiname Didžiosios Kovos apygardos atkuriamojo štabo narij, Vyčio Kryžiaus ordino kavalierų dimisijos kapitoną Motiejų RUDĮ-Lazdyną.

Dékojame jubiliatui ir jo žmonai, buvusiai politinei kalinei Vladai už skrupulingą rūpestį Lietuvos laisvės kovotojais ir jų šeimų nariais.

Linkime stiprios sveikatos, daug ilgų ir prasmingų gyvenimo metų, džiaugsmo ir sėkmės, toliau darbuotis brangios Tėvynės labui.

LLKS Didžiosios Kovos apygardos partizanai

* * *
Garbingo jubiliejaus proga sveikiname Stasę PAJAUJIENĘ.

Tu pirmoji pasveikinai mus su tekančia saule,
Tu pirmoji pabučiavai mūsų akis, lūpas.

Tu palinkėjai gyventi laimingai.
Mama, Tu – mūsų šviesos spindulys.
Tavo laimė – mes, Tavo vaikai.
Tegul Tavo akys mato tik šviesą,

Tegul širdis sutalpina pavasarius ir vasaras,
Tegul niekada nepavargsta rankos,
Tegul veide neblėsta šypsena, širdy – ramybė.
Linkime gyventi Tau tiek ilgai,
Kad tavo amžiaus pavydėtų net medžiai.

Duktė Genutė su vyru Vytautu, sūnus Stasys su žmona Aida, vaikaičiai Augustas, Kristina, Mantas, Karolina

Padėka

Dékojame paaukojusiems knygos „Tremties vaikai“ leidybai: Petronėlei ir Ceslovui Markevičiams – 150 litų.

Nuoširdžiai dékojame visiems aukojuusiems knygai „Tremties vaikai“. Knyga jau sumaketuota, yra spausdinama, nuo birželio 20 dienos paaukojusiųjų pavidės į knygą nebus išrašytos.

LPKTS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas

Raginama iš Vilniaus išgabenti sovietines stovylas

(atkelta iš 5 psl.)

Šio mėnesio pabaigoje speciali Vyriausybės sudaryta komisija dėl sovietų okupacijos padarytos žalos atlyginimo turi pateikti tolesnių veiksnių planą: ketinama kreiptis į užsienio ekspertus, kad jie nustatyti okupacinių žalos dydį.

Šios komisijos narys Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Potilas Jakučionis žurnalistams aiškino, kad bus kreipiama į užsienio ekspertus, jau turinčius patirties derybose dėl kompensacijų. „Turime omenyje Balkanus, kai kurias Afrikos valstybes, kuriose vyko genocidas, kuris buvo pripiąstas“, – sakė jis ir vylesi, kad

suspēs nuveikti darbus iki liepos pirmosios, kad nereikėtų prašyti darbo laiko pratėsimo.

Užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis teigia, kad per savo kadenciją okupacijos žalos atlyginimo klaušimą Rusijos puseje yra kėlęs šešis kartus. Tačiau gaudavo neigiamą atsakymą.

„Tarptautinės teisės pozicijiu mes išlaikome ši klausimą ir tarptautinėje darbotvarke, ir dvišalėje. Nesvarbu, kad rusai ji atmeta, bet jis lieka protokoluose ir visur kiti“, – kalbėjo A. Ažubalis.

Ministro nuomone, „kuo toliau, tuo labiau Rusija susavo praeitimi ir jos matymu lieka vieniša“.

„Tremtinio“ inf.

Mūsų širdyse plevėsuoja Lietuvos vėlia

Šiaulių „Sandoros“ progimnazijos moksleivai su literatūrine muzikine kompozicija „Ko žvelgi, sesut, pro langą“ (ruošė muzikos mokytoja Rolanda Kalakauskiene ir istorijos mokytoja Vyda Šegdienė) balandžio 21 dieną dalyvavo LPKTS Šiaulių filialo organizuotame „Partizanų dainos“ festivalyje. Malonu, kad Jame buvome labai gerai įvertinti ir birželio 20 dieną pakviesi į žygį „Partizanų takais“, kuriame dalyvavo 25 moksleivai ir penki mokytojai bei vadovai. Visų žygio dalyvių priėmimas vyko LPKTS Šiaulių filialo būstineje: atsiminimais apie pokario kovas bei tremties patirtį daliosi buvę Laisvės kovų dalyviai ir tremtiniai, partizanų dainas dainavo atkurtos Prisikėlimo apygardos partizanai. Moksleiviai ir svečiai buvo vašinami kava ir saldumynais. Susitikime su moksleiviais dalyvavo atkurtos Prisikėlimo apygardos vadas Juozas Mocius ir partizanas Antanas Dobrovolskis, partizanų ryšininkė Marija Rimkienė-Pelytė, LPKTB pirmininkė Elzbieta Bagdonienė, LPKTS Šiaulių apskrities

ir kiaurą kibirą, kurie ir tapo orientyrais bunkerio paieškose. Tokiu būdu Gulbino miške po ilgų tyrinėjimų buvo atkurtas bunkeris, pastatytas kryžius žuvusiesiems. Toliau vykome į Ménaičius, kur aplankėme LLKS vadavietės bunkerį, klausėmės Julijos Mikniūtės-Petrėtienės atsiminimų apie 1949 metų vasario 16-osios LLKS tarybos Deklaracijos pasirašymo aplinkybes. Julija pasakojo, kad jos tėvams nuolat reikėjo didelio išradingumo ir pasiaukojimo, kad niekas neįtartų namuose esant bunkerį: tėvas, pačioje matomiausioje vietoje pakabino Stalino portretą, kad apsilankę nelaukti svečiai manytų, jog čia gyvena „pažang“ tarybinė šeima ir niekas to bunkerio neieškotų. Ji dar pasakojo, kaip buvo rastas bidonas su LLKS dokumentais, kurie buvo gerai išsilaiķė, nes tėvas, juos užkasdamas, bidono viršu užlydė smala. Moksleiviai kartu su kitais žygio dalyviais padainavo partizanų dainą, prie paminklo LLKS vadams uždegė žvakę. Visi žygio dalyviai buvo apdovanoti atminimo dovanėlėmis, kurias

Žygio dalyviai prie memorialo Rosanos Bazaraitės nuotr.
koordinatorius Algirdas Šapoka, LPKTS Šiaulių filialo nariai.

Autobusu vykome į Prisikėlimo apygardos Kunigaikštio Žvelgaičio rinktinės bunkerį Gulbino miške, pasodiname gėlių prie kryžiaus, uždegėme žvakę. Visi lipome į bunkerį, klausėmės istorijos liudininkų pasakojimų apie Šiaurės Lietuvos partizanų kovas. Juozas Mocius papasakojo partizaninės kovos istoriją, apibendrino, kokią reikšmę ta kova turėjo Lietuvos Atgimimui, atsakė į visus vaikų klausimus. Moksleiviams ypač smalsu buvo sužinoti, ką partizanai valgė, kur sėmė vandenį, kur prausėsi ir t.t. Partizanų ryšininkė M. Rimkienė pasidalijo išpūdžiais, kaip Onutė Gutkauskienė ieškojo brolio Boleslovo žūties vietas ir rado šiam miške seną surūdijusių lempą

Aldona TRAŠKINIENĖ

Prasmingi minėjimai Dzūkijoje

Alytuje

Gedulo ir Vilties dienos vakarą Alytuje valdžios atstovai, atkurto Lietuvos Laisvės kovos sajūdžio Dainavos apygardos partizanai, Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sajungos Alytaus filialo pirmininkė Stasė Tamašauskienė, filialo nariai, Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių bendrijos Alytaus skyriaus pirmininkas Rapolas Balulevičius, skyriaus nariai, Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios brolijos Alytaus skyriaus atstovai, Alytaus apskrities Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės šauliai, Alytaus miesto gyventojai ir svečiai rinkosi prie lietuvių tautos kančią jamžinimo memorialo „Nurimės varpas“.

Skulptoriaus Stasio Žirgulio ir architekto Leono

Adomkaus sukurtas memorialas į vieną vietą sutelkė prieš tai Alytuje išsklaidytus tautos kovų už Laisvę atminimo simbolius. „Nurimės varpas“ skirtas 1941 metų birželio 22–28 dienų Lietuvos sukilėliams, pokario Dainavos apygardos partizanams, politiniams kaliniams ir tremtiniams pagerbti.

„Per aukas ir pasišventimą amžius budėjė laisvę laimė-

jom,“ – skelbia varpo išorinėje pusėje iškalti žodžiai. „Skambėti per amžius vai kams Lietuvos – tas laisvės nevertas, kas negina jos,“ – parašyta ant varpo viduje esančios granito plokštės, simbolizuojančios tautos pagrindą.

Minėjimo metu kalbėjusi parlamentarė Auksutė Ramanauskaitė-Skokaukienė sakė:

„Mus visus gyvenimas įpareigojo pasakyti žodžius tų, kurių palaičiai liko išbarstyti poplačiąjį buvusios sovietų imperijos žemę, tų, kurie buvo niekinami miestelių aikštėse, užkasti žvyrdubėse, sumesti į pelkes, šulinius, kurie buvo traiškomis Sausio 13-ają mūsų sostinės gatvėse. Privalome nepamiršti, privalo me priminti vienems savo tikruosius didvyrius.

(keliamas į 6 psl.)

Iš kairės: Seimo narės D. Bekintienė, A. Ramanauskaitė-Skokaukienė, Merkinės dekanatas, kunigas R. Rumšas, Varėnos r. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjo pavaduotoja R. Svirskienė Merkinės Kryžių kalnelyje

Alytaus šile vėl ieškota partizanų palaikų

Birželio 20–22 dienomis Alytaus miesto pakraštyje vėl vykdotos 1947 metų rugpjūčio 11 dieną Punios šile žuvusių partizanų – Dainavos apygardos vado kapitono Domininko Jėčio-Ažuolio ir štabo narių: Vaclovo Kavaliauskos-Juodvarnio, Miko Petrauskos-Aro bei Jono Pilinsko-Krūmo, palaikų paieškos.

2011 metų pavasarį šių eilučių autorius Lietuvos Ypatingajame archyve KGB dokumentuose rado MGB Alytaus apskrities skyriaus darbuotojų surašytą ir pasirašytą aktą apie keturių žuvusių Dainavos apygardos štabo pareigūnų, tarp jų ir vado D. Jėčio-Ažuolio, palaikų užkasiomo (paslėpimo) vietą.

1947 metų rugpjūčio 11 dieną štabo bunkerį Punios šile apsupo emgiebistai. Sunaikinta Dainavos apygardos vadavietė, žuvo apygardos vadas kapitonas D. Jėčys-Ažuolis ir štabo nariai: V. Kavaliauskas-Juodvarnis, M. Petrauskas-Aras ir J. Pilinskas-Krūmas, suimiti V. Juozaitis-Vyturys, A. Maciūčiū-Linas, J. Puškorius-Girinis ir Vaidoto grupės vadas J. Petraška-Patrimpas, Lapaitis. Tęsiant akciją, Strielčių kaimo slėptuvėje žuvo PK Margio grupės vadas V. Subačius-Klevas, štabo viršininkas J. Jusas-Pokštės ir skyriaus vadas J. Šarkus-Vaitkus. Sunkiai sužeistas D. Jėčys-Ažuolis, sunaikinės štabo dokumentus, nusišovė. Palaikai niekinti MGB Alytaus skyriaus kieme, o rugpjūčio 14 dieną užkasti Aly-

taus pakraštyje.

2011 metų birželio–rugpjūčio mėnesiais labiausiai tikėtinose vietose – senuose apkasuose, netoli buvusių miško kelių, žemumose, orientuojantis į senuosius medžius, bei atsižvelgiant į KGB dokumente nurodytą informaciją, buvo iškasti 25 surfai (bandomieji plotai – 2 x 2 metrų). Siemet žvalgomieji archeologiniai tēstiniai tyrimai vyko tris dienas. Juos atliko Lietuvos Nacionalinio muziejaus archeologas Gediminas

žemėlapį ir kt.) nuspresta tyrimus vykdyti senųjų apkasų linijoje – kas 3–5 metrai buvo kasami šurfai. Taip pat paseiremta ir partizanų rėmėjų teigimu, kad enkavedistams būdinga partizanų palaikus užkasti apkasuose, žvyrdubėse ir panašiai.

Buvo iškasta 15 šurfų 60 kvadratinės metrų apkasų linijoje. Partizanų palaikų ir jų užkasimą liudijančių radinių neaptikta. Todėl tyrimus planuojama tęsti rugpjūčio mėnesį.

Jaunieji archeologai ieško partizanų palaikų

Petrauskas ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) Specialiųjų tyrimų skyriaus darbuotojai, vadovaujami Dalios Belkytės. Šių tyrimų vadovui archeologui G. Petrauskui talkino 10 specialistų.

Papildomai išanalizavus to laikotarpio kartografinę medžiagą (1947 metais Alytaus

Archeologas G. Petrauskas visos grupės vardu nuoširdžiai dėkojo Alytaus apskrities karininko Antano Juozapavičiaus šaulių rinktinės vadui ats. kapitonu Skirmantui Valatkevičiui, kuris pasirūpino tyrinėtojų nakvynė KASP Dainavos apygardos kariškių patalpose.

Gintaras LUČINSKAS
Gedimino Petrausko nuotr.

Įamžintas vyskupo kankinio atminimas

Ilguvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčioje gegužės 13-ąjį buvo švenčiami tituliniai atlaidai. I Ilguvą suvažiavo daug maldininkų ir iš gretimų parapijų, taip pat garbingų svečių iš Vilniaus, Kauno, Sakių.

Monsinjoras Alfonsas Svarinskas pašventino memorialinę lentą, kurioje įamžintas Sūduvos krašto sūnaus Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus atminimas. V. Borisevičius – iškilus dvasininkas – paaukojo savo gyvybę už

buvu pašventintas vyskupo Vincento Borisevičiaus portretas, kuris čia pakabintas visam laikui ir puoš bažnytėlę. Kultūros istorikas prof. Albinas Vaičiūnas plačiai papasakojo apie vyskupo kankinio gyvenimą, jo atliktus darbus Lietuvai tévynei ir jos žmonėms, apie jo slapsymąsi Ilguvuje.

Sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, vyskupas V. Borisevičius rėmė partizanus maistu, rūpinosi, kad tai darytu ir kitų parapijų kuni-

apgaulės būdu iškvesti vyskupą neva svarbiais vyskupijos reikalais, o vėliau areštuoti. Jis buvo suimtas 1945 metų vasario 5 dieną. Saugumas pateikė melagingus kaltinimus ir Tribunolas rugpjūčio 28 dieną nuteisė jį aukščiausia bausme – sušaudyti. Nuosprendis buvo įvykdytas lapričio 18 dieną KGB pastate.

Renginys buvo labai iškilus, Dievas dovanoto gražų orą. Dalyvavo garbingi svečiai: Seimo narys prof. Ari-

Vyskupo Vincento Borisevičiaus atminimo renginio Ilguvuje dalyviai Autoriaus nuotr.

mūsų katalikiškajį tikėjimą, už tévynės laisvę. Jis nepabūgo savo mirtimi paliudyti aukštos moralės tiesų ir idealų.

Atlaidę Šv. Mišias bažnyčioje aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas ir iš šios parapijos kilęs kunigas Vytautas Užkuraitis, giedojo solistas Danielius Sadauskas, Ilguvos bažnyčios choras, vargonavo Jūratė Landsbergytė. Po Šv. Mišių

gai. Padėjo pasislėpti buvusiam Lietuvos konsului, Žemaičių legiono štabo ryšininkui Eduardui Misevičiui, slapstė Žemaičių legiono štabo vado pavaduotoją Šarūną Jazdauską. Padėjo kunigams Pranui Gustaičiui, Jonui Našlėnui slapstyti nuo saugumiečių, dažnai perkeldamas juos į kitas parapijas.

Saugumiečiams pavyko

mantas Dumčius, Rytas Kupčinskas, Vilniaus Žanavykų bendrijos pirminkas, kultūros istorikas Albinas Vaičiūnas, monsinjoras Alfonsas Svarinskas, sesuo Nijolė Sadūnaitė, Sakių rajono meras Juozas Bertašius. Visiems nuoširdžiai dékojo Ilguvos klebonas kunigas Vytautas Sakavičius.

Zenonas RAKAUSKAS

(atkelta iš 5 psl.)

Tai – mūsų partizanus, Sausio 13-osios, Medininkų, Krakūnų aukas, puoselėti laisvės šauklio Romo Kalantos, prie Parlamento žuvusio alytiškio kario savanorio Arčiūro Sakalausko atminimą.“

Seimo narė pabrėžė, jog skausmas dėl naikintos tautos niekada neišnyks, bet būtina nepalaujamai dirbtis, kad nugalėtų istorinis teisungumas, dirbtis, kad jaunimas pažintų mūsų tautos istoriją, ją priimtų, mylėtų savo artimą ir tévynę. Pasak parlamentarės, tik turėdami stiprią viltį ir idėjų daug darbo, pasiaukojimo sugerbėjome iškovoti Lietuvos laisvę, todėl tik turėdami tokią pačią stiprią viltį ir kartu dirbdami galime ją išsaugoti.

Minėjimo metu dainavo LPKTS Alytaus filialo choras „Atmintis“, renginį vedė buvusi politinė kalinė, poetė Milda Zaveckienė.

Pasibaigus renginiui, visi rinkosi Alytaus Šv. Angelų Sargų bažnyčioje, kur buvo aukojamos šv. Mišios už Lietuvos laisvės kankinius.

Prasmingi minėjimai Dzūkijoje

Merkinėje

Sekmadienį gražus tradicinis renginys, skirtas Lietuvos partizanams, politiniams kaliniams ir tremtiniam paberbi bei Gedulo ir Vilties dienos minėjimas vyko Merkinėje. Renginyje dalyvavo Seimo nariai, Ministro pirminko patarėjas Liutauras Kazlavickas, Varėnos rajono savivaldybės atstovai, Alytaus apskrities Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės vadas Skirmantas Valatkevičius, rinktinės šauliai, buvę partizanai, politiniai kaliniai, tremtiniai, jų artimieji, mūsų tautos istorijai neabejingo žmonės.

Renginys pradėtas šv. Mišiomis, kurias Merkinės Šv. Mergelės Marijos Ėmimo Dangun bažnyčioje aukojo Merkinės dekanato dekanas, teologijos mokslų daktaras kunigas Robertas Rumšas.

Po Šv. Mišių iškilminga

dalyvių eisena nužygiaavo į Merkinės kryžių kalnelį. Ši vieta tapo amžinojo poilsio žeme per 700 nukankintų ir nužudytų Lietuvos Laisvės kovotojų. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, kalnelyje pašventinta beveik 200 kryžių, pastatyta koplytėlė. Šiaisiai buvo atnaujinta kelios dešimtys medinių kryžių, išpauti ir apgenetėti medžiai, krūmokšniai, sutvarkyta teritorija.

Renginyje dalyvavusi parlamentarė A. Ramanauskaitė-Skokauskienė pabrėžė, kad 1941-ųjų metų birželio dienomis į gyvulinus vagonus buvo grūdami ir tremiami į stingančio šalčio kraštą niekuo neprasikaltę vyrai, moterys, vaikai, net kūdikiai. Seimo narė sakė: „Daugelio žmonių gyvybės dėl siaubingu salygų užgeso dar kelyje. Nebuvo leista jų palaidoti, kūnai buvo tiesiog metami į vagoną, kurie vis tolo ir tolo

nuo Lietuvos, palikdami išvezamųjų akyse ir širdyse didžiulių skausmą ir klausimus: „Už ką?“, „Kodėl?“ Tada tikriausiai daugelis tikėjosi, kad įvyko baisi klaida, kuri tuo bus ištaisyta. Tačiau tai nebuvo klaida – tai buvo gerai apgalvotas ir įgyvendintas šėtoniškas planas, užsukta okupanto pragaro mašina.“

Parlamentarės nuomone, šiandien kiekvienas išgyvenęs okupacijos režimo represijas yra įpareigotas ginti istorinę tiesą, kalbėti apie skaudžius mūsų tautos išgyvenimus ne tik Gedulo ir Vilties dieną, bet visu savo gyvenimu liudytis tiesą ateities kartoms.

Renginyje grojo Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų orkestras, lietuvių liaudies dainas dainavo Merkinės folkloro ansamblis „Kukalis“ ir Merkinės jaunimo etnokultūros klubo „Kukumbalis“ nariai.

Aistė STREMAITYTĖ

ILSÉKITĖS RAMYBEJE

Vincentas Latvys

1931–2012

Gimė Jurbarko r. Butkaičių k. ūkininkų šeimoje, auginusioje penkis vaikus. 1946 m. šeima ištremta į Sverdlovsko sr. Severouralsko r. Dirbo įvairius sunkius darbus. Ten mirė tévai. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Jurbarko r. Eržvilko apyl. Rutkiškiu k. Sukūrė šeimą. Užaugino du sūnus ir dukterį. Visą laiką dirbo Šaltuonos kolūkyje traktorių. Buvo aktyvus giesmininkas, giedojo bažnyčios chore.

Palaidotas Vadžgirio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnus ir dukterį su šeimomis, vaikaites ir provaikaitį.

LPKTS Jurbarko filialas

Valentina Adolfina Ramoškienė

1942–2012

1948 metais su mama ir trimis seserimis buvo ištremta į Igarką, Krasnojarsko kr. Valentinos tėvas Adomas Žinaiuscas tuo metu kalėjo Vorkutoje. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Valentina iki pensijos dirbo Kauno Dirbtuvėnu pluošto gamykloje. Buvo aktyvus LPKTS Kauno filialo narė. Panemunės poskyrio tarybos narė. Užaugino sūnų Mantą, gabu inžinieriu, kuris ištraukė į LPKTS veiklą, spėjo pradžiuginti močiutę Valentiną vaikaičiais.

Palaidota Kauno rajono Šlienavos kapinėse.

LPKTS Kauno filialas

Regina Tautkevičiūtė-Zovienė

1930–2012

Gimė Ariogaloje, vėliau tévai persikėlė į Kauną. Lietuvos savanorio, politinio kalnio duktė. Tėvui kalint Vorkutos lageryje šeima visą laiką buvo persekojama. Regina net ir tokiu suniku metu baigė medicinos mokslus. Dirbo gydytoja. 1999 m. tapo LPKTB nare. Bendrijoje dirbo gydytoja savanore. Buvo labai rūpestinga, visada padėjo, kuo galėjo.

Palaidota Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį, vaikaitį, broli ir jų šeimas.

LPKTB Kauno skyrius

Skelbimai

Liepos 21 d. (šeštadienį)

12 val. Radviliškio rajono Šaukoto miestelio kultūros namuose (bažnyčioje vyksta remonto darbai) bus aukojamos šv. Mišios už Šaukoto seniūnijoje žuvusius partizanus. Po Mišių vyksime į tėvūnijos vadovo pavaduotojo Henriko Mickevičiaus-Laisvūno, Vidmanto, partizanų Antano Šukio-Varnėno, Jono Stoškaus ir nežinomo partizano žūties vietą, bus šventinamas kryžius. Paggerbsime žuvusius kovose už Lietuvos laisvę. Dalysimės prisiminimais, vaišinsimės atsineštomis vaišėmis. Malonai kviečiame dalyvauti.

Teirautis tel. 8 673 39 215.

Liepos 22 d. (sekmadienį)

12 val. Varėnos r. Nedzingės bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios kunigo Zigmo Neciunsko-Elytės 100 metų gimimo ir 36 metų mirties sukakties proga. Po šv. Mišių – minėjimas, po minėjimo – sunėštinas vaišės. Teirautis tel. (8 37) 341 169 Juozas.

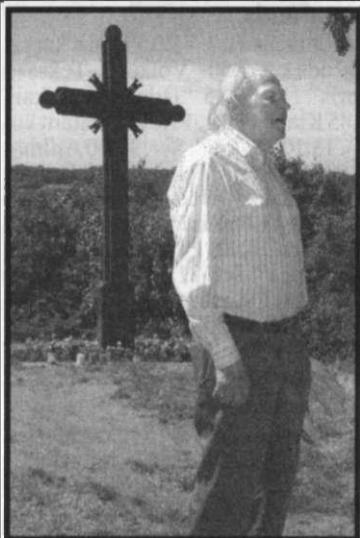
2012 m. liepos 6 d.

Tremtinys

Nr. 25 (999)

7

Pro memoria

Pijus Krušinskas

1927–2012

žvalgo darbui, tapo Geležinio Vilko rinktinės Jono Čižeikos grupės desantininku. Buvo infiltruotas į Kačerginės stribyną. Infiltruotajai partizanų operatyvinį žvalgą kovos draugai atpažindavo iš kišeninio laikrodžio grandinėlės. Ryšį su partizanais jam padėdavo palaikyti sesuo Justina, atnešdavusi maisto. 1946 m. įvykus išdavystei Pijus buvo suimtas.

Du Pijaus broliai, sesuo ir motina taip pat buvo suimti. Tėvas dar 1945 m. suimtas ir tardymo metu žuvo. Tik atkūrus nepriklausomybę Pijus sužinojo, kad išdavikas – kaimynas. Pijus devynerius metus kalėjo Uchtos, Kazachstano lageriuose. Dirbo vario rūdos kasyklose. Iš lagerio išleistas be teisės grįžti į Lietuvą, tėvynėje penkerius metus gyveno nelegaliai. Apsigyveno Kauñe. Su žmona Valentina

užaugino sūnų ir dukterį.

Visą gyvenimą Pijus nesiliovė meistravęs įvairius rankdarbius, ypač mėgo drožinėti – nuo šachmatų figūrėlių iki paminklinių kryžių. Ne vienas jų pastatytas istorinio atminimo vietose. Įsikūrus Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungai daug metų dirbo jos administratoriumi. Jo rankomis pagaminti Kauno tremties ir rezistencijos muziejaus ekspozicijos stendai.

Netekome talentingo tau-todailininko, puikaus bičiulio, nuoširdaus ir darbštus bendradarbio.

Palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

**LPKTS valdyba,
„Tremtinio“ redakcija**

Nuotraukoje – Pijus Krušinskas prie savo išskobto kryžiaus trėmimams atminti

Gimė Kauno r. Zapyškio valsč. Krušinskų k. ūkininkų šeimoje. Tėvo patartas baigė dailiųjų amatų mokyklą. Antrosios sovietų okupacijos pradžioje jsi-traukė į partizaninę veiklą, Laisvės kovotojus slėpė savo sodyboje įrengtoje slėptuvėje, rėmė juos maistu, platinė atsišaukimus. Pijus išmoko dirbtį radijo siųstu-vu, pasirengė operatyviniam

Kai mirtis šėliojo

Po karo Lietuvoje tragedijų nestokojo. Nebuvo dienos, kad nepamatytum gaisrų pašvaistės vienoje ar kitoje pusėje. Antroji sovietų okupacija tautai primetė daugel nelaimių: žudynes, tremtį, ka-lėjimus...

Tokia buvo kasdienybė, be pasirinkimo. Kaip išgyventi? Žmones gąsdino nežaboti Vetrovo dalinių siautėjimai: kratos, plėšimai, vagystės su rusiškų keiksmažodžių pliūpsniais, nes už tai juos ap-kabinėjo „cegeliais“ su Stalino ūsa. Tai skatino naikinti visa, kas lietuviui šventa, amžina, kilnu. Ypač kentėjo pa-miškių grytelninkai, kai vyko kaimų valymai, nes partizanus kaip tik globojo kaimų sermégiai, okupantu vadinti „buozėmis“.

Jurgis Sakalauskas gyveno Vartelių kaime, Vilkaviškio apskrityje, trijų ežeraičių apsuptyje. Kokie čia gražūs varšavidžiai, kai žuvėdrū klyksmu suraibuliuoja vandenų ratai ir visų pakraščių.

Paveldėjės iš tėvo 32 hektarų žvyrmolio plotą Jurgis vedė Marytę Karanauskaitę ir plušo nuo aušros lik vakaro žaros. Užaugino septynias atžalas ir tuo džiaugėsi.

Po 1945-ųjų okupacijos svetimtaučiai Sakalauskų šeimą išvarė tolėliau nuo fronto linijos, sodybą nusiaubė, palikdami krūvas kareiviško šlamšto.

Jurgio Sakalausko sūnus Vincas prisimena: „Tėvas sodybą atstatė. Į darbus kibo ir jaunas, ir mažas, nestokojo-me neiduonos, neilašinių.“ Tačiau gyvenimas pasienio ruože buvo sudėtingas, nes greta iš-

kūrusi Vygrelių pasienio užkarda saugojo langą į pasau-lį. Pasieniečiai gyventojus sekė, grasino – ramybės nebu-vo. Užkardos viršininkas Tiškinas su kareiviu palyda sekė kiekvieno sodiečio elgseną: su kuo tu, ko sieki?..

„Tiškinas įniko lankytį tė-vą, – prisimena Vincas. – Motina „svečiu“ išildavo puodynę pieno. Kitą kartą išduoda-vo lašinių bryzą ar kiaušinių, kad tik nežvairuotų. Tačiau nežinia už ką ir kodėl Tiškinas nu-mesdavo tėvui paniekos žvilgsnį. Ruošémés kasti bulves. Tą 1947-ųjų spalio 4-osios ankstų rytagi ikiemą įriedėjo „karieta“ su Tiškinu, ir kareiviu palyda išsivedė tėvą nežinia kur. Diena, kita – tėvas negrįžta. Motina nuėjo į užkardą. Sargyba nejsileido. Ki-lo mintis, kad tėvas, grižda-mas namo Vartelinės mišku, galėjo paklysti, o gal sveikata sušlubavo, juk jau septintą dešimtį bebaigias. Motina sukvieta kaimo vyrus ir išejo vorele į mišką ieškoti Jurgio Sakalausko. Surado griovyje nušautą ir užklotą šakomis. Rankos išsukinėtos, kulkų suvarpyta krūtinė, kaktas – kontrolinio šūvio žymė...“

Našlaičiai liko Zosė, Liudvikas, Antanas, Albinas, Danutė, Vincas ir Juozas...

**Spaudai parengė
Albinas SLAVICKAS**

Skelbimas

Liepos 14 d. (šeštadienį) Kauno igulos karininkų ramo-vėje iškilmingai sutiksime savaitraščio „Tremtinys“ 1000-ąjį numerį ir šia proga išleistą Stanislovo Abromavičiaus knygą „Tremties vaikai“. Nuo 11 val. galėsite apžiūrėti Kauno tremties ir rezistencijos muziejaus parengtą parodą „Tremties vai-kai“, „Tremtinio“ redakcijos suruoštą savaitraščio „Tremtinys“ leidybos parodą bei atsiimti knygai „Tremties vaikai“ paskolintas nuotraukas. 12 val. „Tremtinio“ 1000-ojo nume-rario iškilmingas minėjimas. 14 val. Stanislovo Abromavičiaus knygos „Tremties vaikai“ pristatymas.

Maloniai kviečiame dalyvauti visus „Tremtinio“ talkini-kus ir skaitytojus. Tai visų mūsų šventė.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

TremtinysLPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB "SEB" bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,
Rasa Duobaitė-Bumbulienė**Mūsų adresas:** Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.**El. paštas:**

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovu, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia**Spausdino spaustuvė UAB**

“Rinkos aikštė”, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spaunda 2 sp. lankai.

SPAUDOS**RADIJO IR****TELEVIZIJOS****RÉMIMO****FONDAIS****Kaina 1,75 Lt**

Tiražas 3020. Užs. Nr.

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

ILSEKITĖS RAMYBEJE

Vytautas Makauskas

1959–2012

Gimė Tomske. 1961 m. šeima gavo leidimą grįžti į tėvynę. Būdamas dvejų metukų grįžo ir Vytautas. Baigė Balbieriškio vidurinę mokyklą. Vėliau istojo į Kauno technikumą, išgijo elektrotechnikos specialybę. Dirbo Vilniuje elektros tinkluose.

Nuoširdžiai užjaučiame motiną Antaniną, seseris Ritą, Aldoną ir Jūratę.

LPKTS Prienų filialas

Zofija Gudavičienė

1919–2012

Gimė Tauragės aps. Eržvilko valsč., aštuonis vaikus auginus ūkininkų šeimoje. 1948 m. su tėvais ir jauniausia seserimi Birute ištremta į Igarką. Dirbo įvairius darbus. Tremtyje mirė tėvai. 1951 m. sukūrė šeimą su tremtiniu Antanu Gudavičiumi. Tremtyje gimė trys vaikai. 1958 m. šeima grįžo į Lietuvą. Zofija dirbo kolūkyje, vėliau vaikų darželyje. Buvo visų gerbiama ir mylima. Sulaukė šešių vaikaičių.

Palaidota Eržvilko kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus ir vaikaičius.

LPKTS Jurbarko filialas

Irena Zarembaitė-Ibelhauptienė

1934–2012

Gimė Ukmergės aps. Giedraičių valsč. Dudėnų k., daugiauvaikėje šeimoje. Mokėsi Giedraičių progimnazijoje, Ukmergės mergaičių gimnazijoje. 1949 m. su tėvais buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Užūro r. Solongo gyv. Dirbo įvairius darbus. Baigusi Ačinsko pedagoginį institutą buvo paskirta mokytojauti į Tarchanką. 1957 m. grįžo į Lietuvą, pradėjo dirbti Giedraičiuose. Paskui ištakėjo ir persikelė gyventi į Vilnių. 35 metus išdirbo vaikų darželio vedėja.

Palaidota Giedraičių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį Dalią.

Buvę Solgonos tremtiniai

Pranas Plisas

1931–2012

Gimė Lukošiūnų k. Betygalos valsč. Raseinių r. Praną augino seneliai Agnieška ir Baltramiejus Liutinskai. Sulaukės septynerių, Pranas liko tik su seneliu. Senelis kuo galėdamas rėmė partizanus. Pranas tapo jų ryšininku. Kai pastebėjo, kad yra stribų sekamas, išėjo iš namų ir slapstėsi. Susitarė su Kęstučio apygardos partizanais pereiti pas juos. Įvykus išdavystei 1950 m. pateko į Betygalos stribų rankas. Buvo kankinamas Tauragės „šubertinėje“, Lukiskiu kalėjime. Nutiestas 25 m. lagerio ir 5 m. be teisių. Kalėjimo Intos lageriuose, dirbo anglies kasyklose. 1955 m. išleistas iš lagerio. 1956 m. vedė Adelę Kuizinaitę. Užaugino dukterį ir sūnų. 1957 m. grįžo į Lietuvą, nors leidimo neturėjo. Pradžioje apsigyveno Tauragėje. 1980 m. persikelė į Klaipėdą, dirbo statybose.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukterį ir sūnų.

Klaipėdos PKTS

Užjaučiame

Mirus buvusiam politiniam kaliniui, ilgamečiam LPKTS darbuotojui

Pijui Krušinskui,

nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą ir artimuosius.

LPKTS Kauno filialas